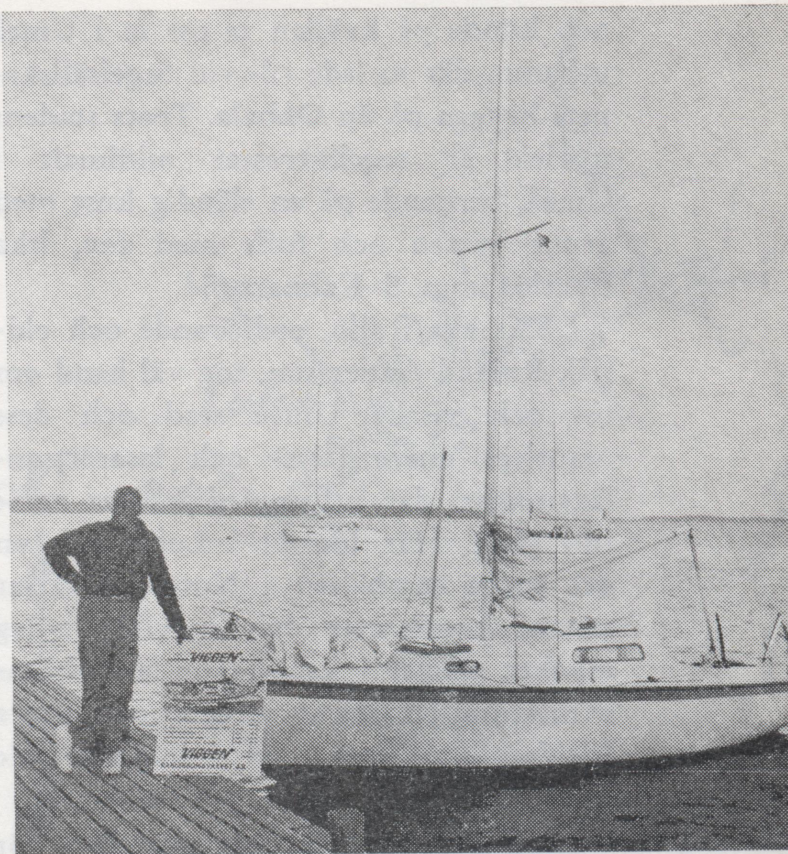

Med VIGGEN till Haparanda

Civ. ing. Sven Lager har under sin seglats med VIGGEN kommit till Örnsköldsvik och fortsätter sedan norrut. — Och därmed är det slutseglat för denna gången.

Det var två tacksamma långseglare som efter artighetsvisit på måndagsförmiddagen blev hjärtligt avvinkade. Det var friskt och kallt som vanligt, och vi hade en härlig segling in till Örnsköldsvik. Inre viken är så förorenad av fabriksutsläpp att ytspänningen hindrar uppkomsten av vågor, och det var en sensation att med full läns forcera en spegelblank vattenyta utan motor. Längst in i hamnen innanför en pir ligger gästhamnen, och vi passade på att proviantera, bunkra och ta ett bastubad och inhandlade två par dubbelfodrade polarkalsonger, som skulle hjälpa oss att överleva. Ur besökssynpunkt var läget idealiskt, fem minuter från centrum, men nackdelen med större hamnar är det smutsiga vattnet som skapar otrivsel. Örnsköldsvik har ett underbart läge, och nyvordna seglarvännen Bruno tog gästvänligt hand om oss i sitt hem. En av resans höjdpunkter var en biltur

vid midnatt upp till Varvsbergets topp; på ena sidan djupt under oss Friska Viljors skidbacke och staden nedanför, på andra sidan havsviken och Domsjö cellulosakomplex. Norrlands ljusa nätter var en ständig källa till förundran för oss sörbor, och vi tappade lätt dygnsrytmen, då vi aldrig hade känsla av det var natt. Vi somnade in litet då och då dygnet runt, när det föll sig.

Onsdag kväll avseglade vi i sällskap med Bruno med kamrat — båda Viggensfrälsta — och gick in och lade oss för natten innanför Skagsudde, där de avhämtades av fru B.

Det blev tidigt start nästa morgon, för vi hade en lång dagsetapp framför oss. Fjällnaturen försvann, och kusten blev långgrund med otäcka rev, alla i sydlig riktning, och skulle så förbli de närmaste dagarna. Skulle sydsten blåsa upp, fanns det inga hamnar eller andra kryphål att gå in i, men vi hade tur

och kunde på kvällen ta oss in i Umeå uthamn, där vi lade till vid Segelsällskapets brygga på ön Obbala. Trots stadens storlek är segelintresset minimalt i Umeå, beroende på en eländig kust med grunt vatten och fullt med rev, lika tröslös som S Kalmarsund.

USS:s allt i allo, ordförande och eldsjäl, Roland Andersson, tog väl hand om oss och visade Umeå stad och dess ofantliga universitets- och lasarettsanläggningar, där utbyggnadsarbetet var i full gång. Här liksom i Luleå och en del andra samhällen i Norrland satsar staten, kommuner och enskilda bolag mycket pengar i kamp mot landsdelens avfolkning i form av idrotts- och andra fritidsanläggningar av imponerande mått.

Lördag den 1 juli var det dags för uppbrott, och för frisk vind kastade vi oss ut mellan prickar och grynnor (of-

VIGGEN vid brygga — sånt hände ibland.

tast på rätt sida) till V. Kvarken. Holmö gadd gör skäl för namnet, när man ser det på sjökortet, med lite fantasi ser man stjärten av en skorpion. Vi läser på kortet, det är som ur en sjörövarroman: Rafflan, Y och I Gaddnytan (vad det nu kan betyda), Norrgadden, Sörgadden, Fulingen, Tinnarna (man riktigt känner hur det krasar i botten), Sjösenkan (det suger) och så Storbrännan och Stormpinan. Vi håller för säkerhets skull närmare fastlandet, men framför oss ligger Vëntans grund, som denna gång fick vänta förgäves. Krongrundet och Erics grund låter ofarligt, så dem stryker vi tätt inpå men girar åter SB för Experimentgrundet och Faran och håller stadig kurs på Bergudens fyr, där vattnet är djupt och bra. Sedan slinker vi norrifrån in i Byvikens hamn på Holmön och andas ut.

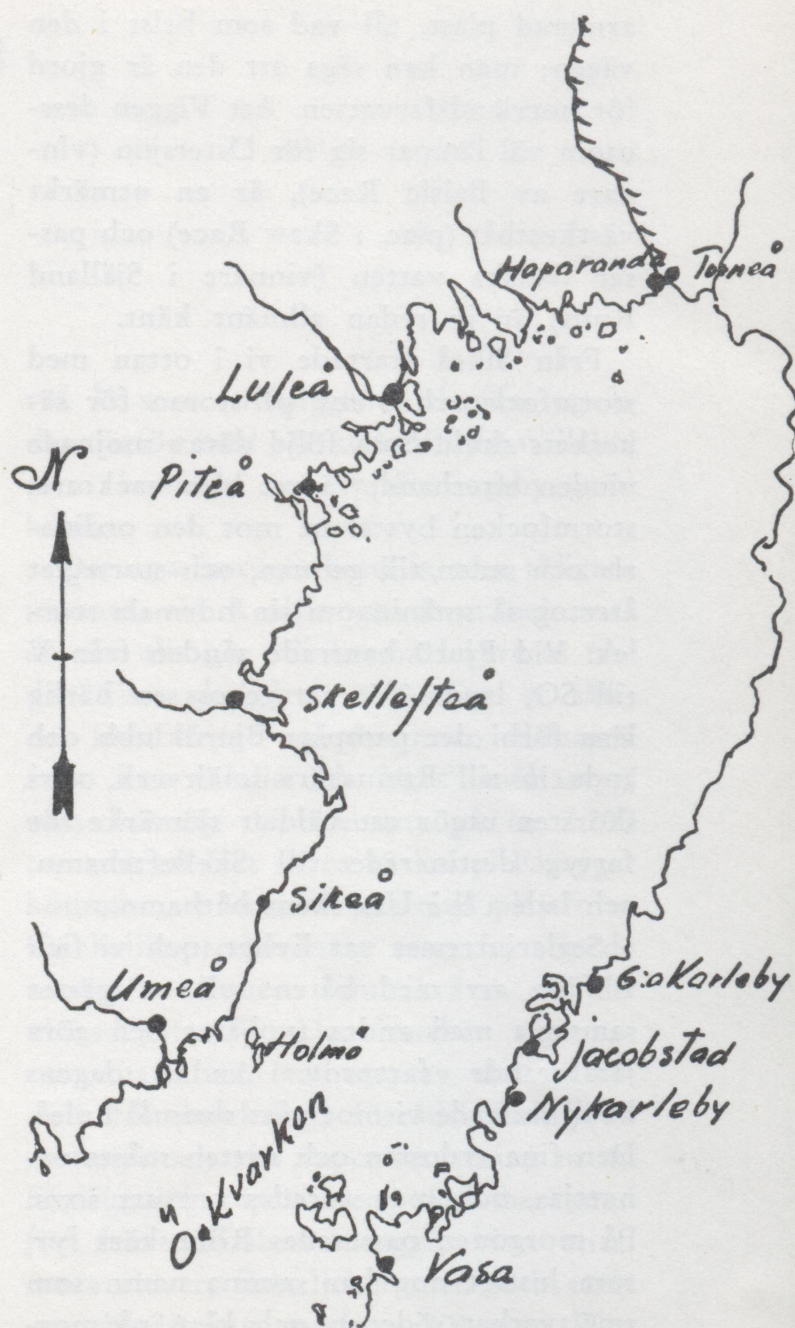
I hamnen har vi sällskap med tre stora bogserbåtar, och timmerflottar ligger väl stuvade strax utanför vågbrytaren. Dessa långa timmersläp var ofta de enda levande väsen vi mötte längs norrlandskusten; vid stilla väder eller förlig vind sniglade de fram, och vid hårt väder och motvind tryckte de i någon vi eller hamn.

Efter en kraftig lunch värmdes vi upp oss med en promenad inåt ön, det var ljuvligt att se gräs och blommor och höra fågelkvitter och känna fast mark under fötterna. Kl 4 e.m. hissade vi segel, revade storen och stack ut i blåsten igen i en hård kryss förbi Ratan och gick på kvällen in i Sikeå, strax utanför Robertsfors. Jättestora förfallna träskjul och dito pirar, helt uppbyggda av avfallsvirke och sågspån, vittnade om omfattningen av den träindustri och dito utskippning som nu tycktes föra en tynande tillvaro. Tidens strukturalisering tycks fara hårt fram längs norrlandskusten; överallt fann vi fall-

färdiga skjul, träbryggor, pålverk och strandskoningar av multnande trä.

En annan företeelse som vi observerade var den massa timmer som kantade stränderna överallt. Det var inga enkla stockar utan mängder som belamrade strandslutningarna. Då och då kommer en liten motorbåt, en senig norrlänning stiger i land med en kraftig båtshake och samlar ihop bråten i sjön innanför en bomläns, som han sedan bogserar till ett uppsamlingsställe. Det var fascinerande att åse med vilken energi och skicklighet han hanterade stockar, tröghets- och tyngdlagar, hävstångsprinciper och friktionskoefficienter för rullning och glidning och omställning av stockens potentiella energi i rörelse-dito; ett hugg i ena änden, ett ryck och stocken vältrade över på nästa och kanade vidare på de övriga ner i sjön. Som f d civilingenjör, ett yrke under friställning till förmån för rationaliseringsexperter, elektronhjärnor, datamaskiner med vidhängande programmerare och annat otyg, hade jag givit upp på förhand. Efter en snabb förkalkyl hade jag kommit till en ekvation med alltför många obekanta. Men denne enkle hedersman, som i sin ungdom på sin höjd fört en ojämn kamp med multiplikationstabellen, hade ingen respekt för fysikens lagar. Han bollade med dem. Hade han känt till dem, hade han skrattat åt dem. Hans hjärna var ren och ofördärvad och därför grep han sig verket an med oförskräckt mod och lyckades!

Efter att ett par timmar fascinerade åsett ett sådant vulkanutbrott närmade vi oss försiktigt fantomen och sa: "Nu får du allt ta igen dej en stund, för vi orkar inte mer". Vi bjöd på snus för att visa vårt fredliga sinne, dunkade resen vänskapligt i ryggen, kände på hans biceps och hade ett givande sam-

tal. När han ville återuppta arbetet, skakade vi hastigt hand, hissade segel och for till en lugnare plats.

Kanske har jag kommit vid sidan om ämnet, men en långseglingsbeskrivning kan lätt reduceras till en väderleksrapport, om man inte i tid ser upp.

Då och då under vår färd känner vi en stöt i båten, det är en s k "dykare", en stock som surnat och blivit tung och flyter rätt upp och ned knappt synlig. Viggen, som är gjord av glasfiber-

armerad plast, tål vad som helst i den vägen; man kan säga att den är gjord för norrlandsfarvatten. Att Viggen dessutom väl lämpar sig för Östersjön (vinnare av Baltic Race), är en utmärkt västkustbåt (plac. i Skaw Race) och passar danska vatten (vinnare i Själland Runt) är ju redan allmänt känt.

Från Sikeå startade vi i ottan med stormfock och 6 rev på storan för säkerhets skull. Som följd därav mojnade vinden efterhand, vädret blev vackrare, stormfocken byttes ut mot den ordinarie och sedan till genuan, och storseglet återtog så småningom sin normala storlek. Vid Bjurö kantrade vinden från V till SO, lagom för att ge oss en härlig läns förbi det pampiga Bjuröklubb och ända in till Rönnskärs smältverk, vars skorsten utgör ett väldigt sjömärke för fartyg destinerade till Skelleftehamn, och lade till i Ursvikens båthamn.

Seglarintresset var livligt, och vi fick tillfälle att med båten full av gäster samsegla med andra typbåtar och göra jämförande fartprov. Andra dagens kväll startade vi mot vårt slutmål Luleå. Den fina sydosten och natten måste utnyttjas, och man turades om att sova. På morgonen passerades Rönnskärs fyr, som lustigt nog har samma namn som smältverket söderut, och kl 6 på morgonen lade vi kroken i lä bakom Bergö, njöt en stund av sol och stillhet och gick till kojs ett par timmar. Kl 12 var det kappsegling i Jämfrefjärden strax intill. Vi var där i god tid och återfann en del seglare vi träffat i Skelleftehamn. Vi girade norrut, övernattade i en lugn vik och var nästa dags e. m. framme i Luleå. Piteå och Luleå har liksom Haparanda en utomordentligt vacker skärgård och seglarintresset häruppe är enormt.

Som regel förde vi aldrig för stora segel. Viggen går fort nog ändå men

ibland händer att en större seglare börjar ta in på oss. Vi låter den komma närmare, tills vi ser skadeglädjen lysa i ögonen på besättningen. "Skägget" som under tiden, kramande veven i sin hand, oroligt betraktar sin skeppare som en hund, som väntar att husse skall kasta bollen, störtar då på ett givet tecken upp på däck och vevar ut storseglet. Hjälper inte detta, skiftas till genua på nolltid, och den besvikelse som avspeglas i deras ansikten, när vi lätt drar ifrån, skär oss i hjärtat. Vi halar då upp vår stora reklamskylt "Med VIGGEN till Haparanda", och spänningen släpper. Jaså, en Viggen, den är ju inget att göra åt. Alla vinkar, och allt är frid och fröjd.

Infarten till Luleå är magnifik. Om SB ser vi det jättelika Norrbottens Järnverk och den toppmoderna imponerande malmastningskajen. Det har gjorts en hel del för att kompensera invånarna för det långa vintermörkret. De nya varuhusen överbjuder varandra i storlek och varusortiment, och stadens berömda shopping center är en sevärdhet; den är en heltäckt tempererad småstad i miniatyr med butiker, kaféer, restauranger och bio i olika etager med gator, gångar och halvtrappor inströdda här och var; det hela en labyrint som verkar planlös men just därför spännande att utforska. Här övervintrar stadens tonåringar liksom i det moderniserade, rymliga Stadshotellet med storslagen utsikt mot Stadsviken.

Sporthallen jämte jättelik simhall med en enorm glasvägg ut mot norrskenet, med angränsande kaféer och TV-rum, var också en stad för sig. Jag kan inte tro att lappsjukan har någon chans i Luleå.

Sista dagen kom "ryssvärmen" österifrån, och vi kände oss förflyttade till

Med VIGGEN till Haparanda
Forts. från sid. 12

Medelhavet en högsommardag. Vi hörde att man häruppe har det pålitligaste sommarklimatet i Sverige och ett 2—3 månaders nonstop helljust paradiset för seglare, där ett ackumulerat sömnbehov sparas för vintern.

Vi tog flyget hem, och det var en fantastisk upplevelse att se vår resrutt

så här uppifrån avverkad på 2 timmar, där vi seglat oss upp under en månad. Tack vare sjökorten hade vi landkonturen och öarna i gott minne och kunde identifiera det mesta. Mest intressant var alla de grund vi missat, som nu skarpt avtecknade sig i vackert brunt mot det blågröna vattnet.

Resan var slut och vi förbereder nu nästa års "Med Viggen i västerled".

S L